

G
A
L
L
E
B

št. 4

72-73

Vsebina

Vojan Arhar: Zapiski veselega vrabčka	81
Ilka Vaštetova: On nam ohrani materin jezik	84
Daniilo Gorinšek: Snežak	86
Vojan Arhar: Do pet	86
Črtomir Šinkovec: Cena za sonce	87
Stana Vinšek: Sapica	88
Neža Maurer: Prvi snežec	90
Meta Rainer: Naše hčere	90
Vojan Arhar: Lizika	91
Lojze Abram: Bitka pri Spodnji Stubici	92
Fr. Kotnik: Otroška procesija na svečnico	94
Miro P.: Pomaranče	95
Ludovika Kalan: Vrabčki tožijo	96
Elizabeta Koman: Kuhar Tonček	96
Daniilo Gorinšek: Brkonja Mačkon	97
Ksenija Prunkova: Lučka sanja	98
Marija Mijot: Zbirčlava Marička	98
Natečaj	99
Vlado Firm: Krokari	100
Mario Šušteršič: Igre na snegu	101
Ivan Furlanič: Sonja Miličeva športnica 1972	102
Šolarji pišejo	102

Mesečnik (8 številki)

Izdaja:
Založništvo tržaškega tiska, Trst

Glavni urednik:
Lojze Abram

Odgovorni urednik:
Albin Bubnič

Uredništvo in uprava:
Ul. G. Amendola 12
34134 Trst - tel. 41 55 34

Tiska:
Graphart, Trst

Naslovna stran:
Marko Ternovec
2. razred
osn. šole v Rojanu

Posamezna številka:
150 lir
Letna naročnina:
1.200 lir

Vojan Arhar:

Ilustr. Božo Kos

Zapiski veselega vrabčka

Skrivnostno jajce

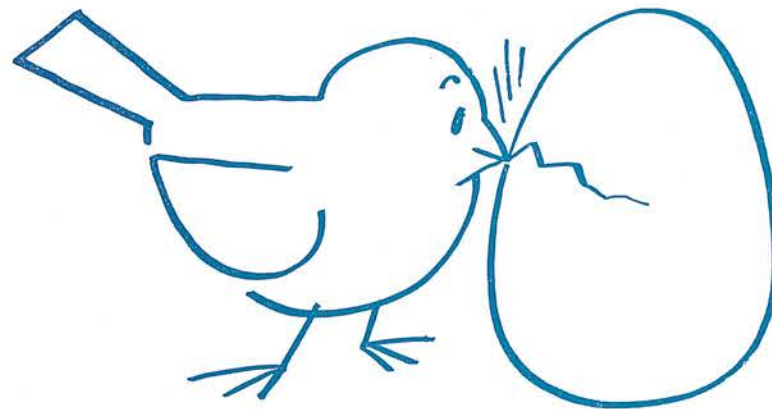
Kadarkoli me kdo vpraša, koga imam najrajši, takoj čivknem: «Babico!»

To je mama mojega očeta. Prebiva v bližnji vasi pod streho starega skednja. Čeprav je že priletna, se odlično razumeva. Zato jo večkrat obiščem.

Pred kratkim sem ji nesel nekaj kosmičev mehkega prediva, da bi ji bilo v gnezdu kar najbolj

prijetno. Žal je to pot ni bilo doma. Ker je v vaškem zvoniku pravkar zvonilo poldan, sem vedel, da se utegne babica vsak čas vrniti. Zato sem jo kar čakal. Spustil sem se na tla in se dodobra okopal v dvoriščnem prahu.

Tisti hip sem pod napuščem zagledal nekaj nenavadnega. Na otepu slame se je premikalo veliko belo jajce. Priskakljal sem

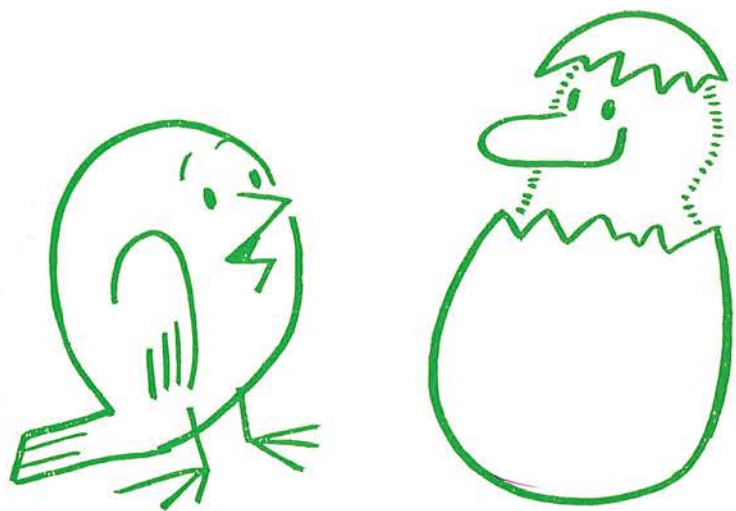
nekoliko bliže in iz varne razdalje napeto opazoval, kaj se bo zgodilo. Hotel sem priti stvari do dna. Kako sem se začudil, ko sem zaslišal, da v jajcu nekaj trka.

Od silnega razburjenja sem se sprva ves tresel. Potem pa sem se pogumno pognal naprej in s kljunom močno usekal po lupini, da je kar počilo. Iz nastale razpoke, ki se je hitro večala, pa se je

mu potoku. Še preden sem odprl kljun, je že pricapljala do nizkega brega, se spustila v pljuska-joče valove in pogumno zaveslala po sredini vodnega toka.

Zares nisem vedel, ali bedim ali sanjam. Takrat me je nekdo poklical. Bila je babica. Še ves zbehan sem ji komaj dopovedal, kaj se je bilo zgodilo.

Kako se je razveselila; «Srečni Gagajevi!» je dahnila z očitnim

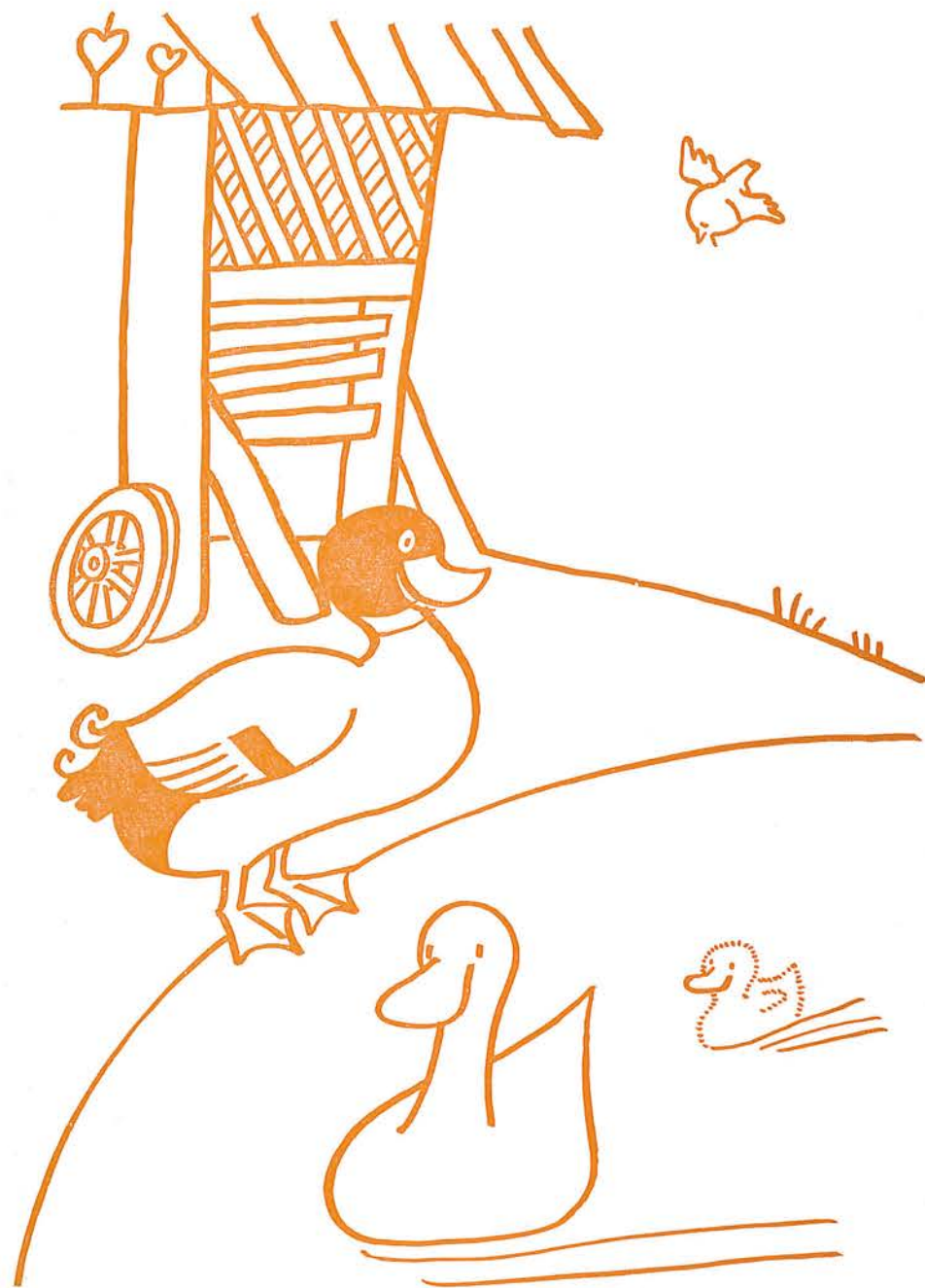
prikobacalo nekaj silno skuštrana, s svetlimi očmi in širokim kljunom. Ob nenadnem pogledu na to čudo sem skoraj omedlel.

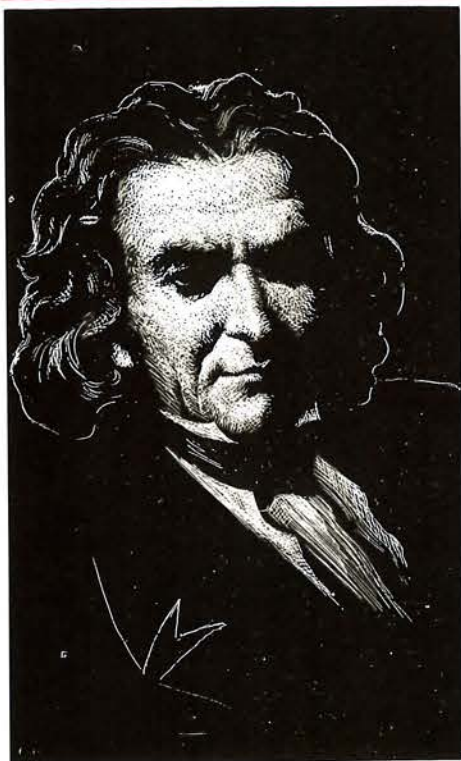
Ko sem si za silo opomogel, sem imel kaj videti. Na koncu dvorišča se je gugala puhasta zlatorumena kepica in jo sproščeno mahala naravnost proti žuboreče-

olajšanjem. «Dobili so račico! Pomisli! Že dvakrat je bilo jajce samo ničvreden klopotec!»

Te besede je izgovorila z milino, da se mi je srce kar topilo. Še danes se rad spomnim, da sem bil prav jaz tisti, ki je pri tem veselem dogodku največ pomagal!

(Dalje)

Ilka Vaštetova

On nam ohrani materin jezik

pred seboj... Tudi on je bil ljubljenec svoje matere, čeprav ga je trdo vzgajala, dokler je bil doma. Preprosta drobna ženica mu je stopila pred oči, gorenjska kmetica... In vsa domača hiša — vas — polja naokrog — na eni strani hrastov gozd, na drugi prijazna sosednja vas Breznica s planinami v ozadju, za domačim vrtom pa griček z lično staro cerkvico sv. Marka... Vrba! Njegova rojstna vas!

Stožilo se mu je po domu. Prvikrat, odkar je študiral na Dunaju, bo preživel počitnice doma. Nekaj dni ostane še v Ljubljani, potem obišče po vrsti vse tri strice duhovnike, ki že vsa študijska leta skrbe zanj, naposled pa pojde domov.

Kako ga sprejmejo? Materi je gotovo še hudo, ker ji ni izpolnil vroče želje, da bi postal duhovnik... Mehko mu je bilo pri srcu. Čutil se je osamelega, zapuščenega. Ono dekle mu je zopet stopilo pred oči — Dolenčeva Zalika. Kako je koketirala z njim! Koliko so mu obetali njeni pogledi! Verjel jim je. Ampak... kača! Norčevala se je iz njega!

Stisnil je pest in strmel predse.

Počasi pa so se mu prsti razklenili. Ironičen posmeh mu je razvlekel lepe ustnice. Suhotno, zdravo lice mu je izpreletela rdečica. Fino rezljane nosnice so se mu potresle. V sivih očeh je zago-

Doktor Zupan se je medtem okrenil k Smoletu in Prešernu:

»Kaj pa imata vidva lepega tamle?«

Smole mu je pomolil droben zvezek z zapiski starih ljudskih pesmi:

»Tole sem nabral letos po Krasu in po Primorju.«

»Namesto naročil za moko in žito!« se je posmehtil Prešeren. »Kaj pa so gospa mama dejali k takšnim uspehom tvojega kupčijskega potovanja?«

V Smoletovih očeh se je utrnila mehka luč. Rekel ni ničesar, le njegov nasmeh je govoril. Za steklenico je prijel in natočil prijatelju in sebi.

»Seveda — tvoja mati je zlata duša. In ti — njen miljenček,« je pristavil mladi Prešeren in se zazrl v kozarec

rel ogenj... Segel je v frak in izvlekel beležnico in svinčnik. Vrstica za vrstico je rasla na papirju...

Zupan je medtem prelistaval drobni rokopisni zvezek. Potem ga je vrnil Smoletu.

»Dobro blago je to! Dragocenejše od žita in moke. Jaz imam že tudi nekaj nabranih.«

»Zakaj jih ne daste v tisk?«

Jaka Zupan je v odgovor molče skomignil z rameni. Ni hotel naravnost priznati, da mu je bila zoprna misel na redakcijo tolikšne zbirke in na vsa pota in sitnosti, ki jih ima človek z izdajo nove knjige.

Smole pa se je razvnel:

»Trebalo bo kaj začeti pri nas, da ne zgornje seme, ki sta ga vsejala Zois in Vodnik. Ali kaj, ko so pa naši Kranjci takšni zaspanci!« Po strani je pogledal na Zupana.

»Kaj pa naj počnemo, če so nam na vsak korak špiceljni za petami?« je zagodrnjal Zupan.

»Tistih se ne bojim. Prav rad bi jim nasul popra, da jih počrčežem. Ali kje naj ga vzamem? Vsi Kranjci leže na trebuhu pred Dunajem.« in tiše je pristavil: »Odkar je zadnji Francoz odnesel pete, smo Slovenci vse izgubili. Kar smo pod Francozi pridobili. Nemški Mihel nam tišči ključavnice na usta, da bomo kmalu pozabili, kako so nas matere naučile govoriti. In vendar je treba kranjščino ohraniti onim, ki pridejo za nami.«

»Hm! samo — kako? Nimamo slovenskih knjig, nimamo časopisov.«

Smoletu je kri stopila v glavo.

»Saj to je! Pisati jih je treba in izdajati, ne v skrinje zaklepati, pa jih bomo imeli. Izdajal bi jih, pisati jih pa ne znam, ker nisem učen. Vi ste učejnjak, da malo takšnih — zakaj ničesar ne napišete?«

»Hm. Kakor da bi slišal pokojnega barona Zoisa! On me je tudi večno pri-

ganjal k delu. Kaj pa naj pišem, da bi bilo onim v škofiji prav? Molitvenike?«

»Tistih imamo dovolj. Drugega nam je treba. Misliti moramo na naše izobražence, ki se drug za drugim potapljajo v tujem morju. Kaj zabavnega je treba našim ljudem, da bi z veseljem prijeli za kranjsko čtivo. O, če bi Čop prišel v Ljubljano, on bi nam že vedel prav svetovati.«

»Kaj praviš?« se je oglasil Prešeren in dvignil glavo od svojega pisanja. Ni bil poslušal prijateljskega razgovora z Zupanom, a beseda »Čop« — ime njegovega najljubšega prijatelja in rojaka — ga je dvignila.

»Pravim, da bi kaj koristnega začeli, če bi imeli Čopa tu. Pa so ga porinili za profesorja tja gor v Lvov! Kaj pišeš?«

Prešeren se je posmehtil in primaknil prijatelju beležnico.

»Na! Beri!«

Smole je vzel pisanje. In čim dalje je bral, tem bolj so se mu svetile lepe oči. Naposled je pogledal prijatelja:

»France!«

Ničesar drugega ni dejal. Le nasmehnil se je in položil prijatelju roko na lakat, kakor je to rad storil, če mu je vzkipele srce. Potem se je obrnil k profesorju in mu pomolil pisanje:

»Berite še vi! Zdaj me ni več strah zavoljo tega, kako si ohranimo naš materin jezik. On nam ga ohrani!«

Zupan je prijel beležnico, je obrnil tako, da je svetloba padla na pisanje, in bral.

POVODNI MOŽ

Od nekdanj lepe so Ljubljanke slovele, al' lepše od Zal'ke bilò ni nobene. Nobene očem bilò bolj zaželene ob času nje cvetja dekleta ne žene... pesem, v kateri se je Prešeren maščeval koketni Dolenčevi Zaliki.

(Odlomek iz »Romana o Prešernu«)

Snežak

Stoji sred polj snežak-orjak,
kralj zimski, kralj nadutež,
vse zmrznjence strahuje tam
z ledenim mrazom krutež.
Ošabno glavo v zrak moli —
zares ni kralju para:
na glavi krono — lonec ima,
je žezlo — metla stara.
Pa vendar je kaj klavrn kralj:
ko sonce nanj posije,
ošabnost vsa se v nič zgubi,
kralj v brozgo se razlije.
Sred luže kralju zimskemu —
snežaku je zdaj konec,
za njim ostane metla le
in bivša krona — lonec ...

Vojan Arhar

Ilustr. Marjanca Jemec - Božič

DO PET

Pri Zajčkovih — narobe svet —
od včeraj štejejo do pet.
Petorčki so rodili se,
zdaj v zibkah kakor polhki spe.
Če kdaj pa kdaj se kdo zbudi,
koj svojo dudiko dobi.
In belo srajčko vsak ima
in ropotuljo — kajpada.
Pri Zajčkovih — narobe svet —
od včeraj štejejo do pet!

CENA ZA SONCE

Možje, žene in otroci z Angeljske gore so vsako zimo hudo zavidali Vipavcem rano pomlad. Dejali so:

»Vipavci, živite kakor v nebesih. Zima se vas izogne, sneg vas ne zamete, burje pa imate le toliko, da vam odnese smeti. Pri nas pa je vse drugače. Snega je toliko, da se iz njega ne vidi, burja zavija nam po pečeh, strehe odnaša in voda še pri ognju zmrzuje.«

Vipavci v uteho sobesednikom natočijo vipavca. Le-ti ga globoko srknejo in ko se jim duh ogreje, pridejo z besedo:

»Napravimo kupčijo. Vi nam malce sonca, mi vam malce zime. Tako bo lepo in prav za vas in za nas.«

»Pametna misel,« ga zdajci srknejo tudi Vipavci, spogledajo se in rečejo:

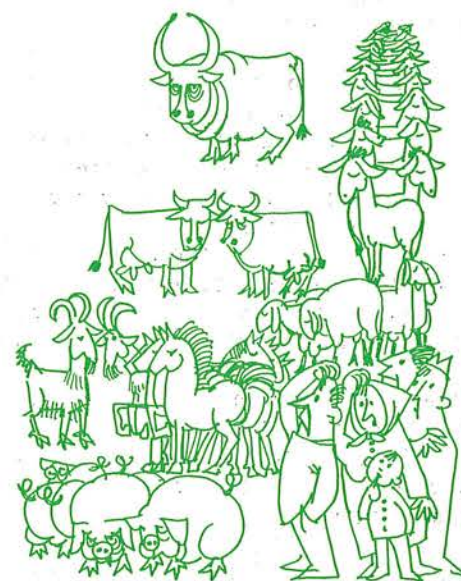
»Kupčija velja! Le nekaj boste primaknili k ceni sonca.«

Možje, žene in otroci z Angeljske gore se razvesele in pobarajo:

»Kaj naj primaknemo?«

»No, kakšno malenkost. Recimo: pitanega vola, dve kravi, tri konje, štiri kobile, pet telet, šest žrebcev, sedem svinj, osem koštrunov, devet ovac, deset kozlov in oslov toliko, kolikor smo našteli domačih živali.«

Možje, žene in otroci z Angeljske gore v zadregi pomislijo, pa rečejo:

»Glede drugih živali ni skrbi, le kje naj najdemo toliko oslov?«

Vipavci ga vnovič srknejo, pa rečejo:

»Oslov bo pa vendar dovolj.«

Možje in žene in otroci z Angeljske gore se spogledajo, potem pa v en glas:

»Dovolj jih je že dovolj če pa še Vipavce prištejemo, jih bo pa še za drugačno kupčijo preveč!«

Od tu dalje se ne ve, kako je potekala kupčija.

Sapica

Ta naslov je nekam pesniški, kajne? Gotovo mislite, da vam bom zdaj opisala kakšno sladkobno, zaljubljeno razpoloženje? Zelo mi je žal, da vas moram razočarati, toda nič ne pomaga: «Sapica» je namreč ime in sicer s tem nežnim nazivom kliče teta Fani svojo malo belo psičko. Se pravi: je klicala. Sapice same že dolgo več ni, danes se samo še njeni vnučki podijo po tetinem vrtu.

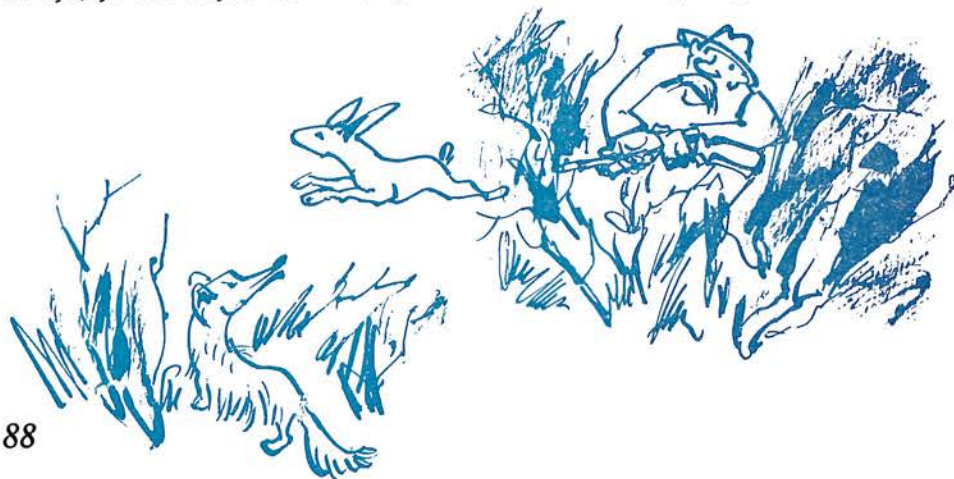
Teta Fani pa Sapice ne more in ne more pozabiti in kadar sem pri njej, zadostuje, da se samo prikaže kje kak bel repek, pa že pripoveduje. Tako poznam vse življenje psičke Sapice, čeprav je nisem nikdar videla.

Bilo je med vojno. Na Štajerskem. Stric Tone je dobil od prijatelja malo belo kepico, ki jo je imenoval čistokrvnega pinča. Iz bele kepice je gledal dolg, nežen smrček z rožnatim noskom, dvoje bistrih črnih očesc in dolg, košat repek — nožice pa je bilo težko opaziti, tako dolga dlaka se je vila s hrbita. Na vsak način je bilo vse skupaj izredno srčkano in živo, pa tako, da je bila teta Fani že kar prvo uro zaljubljena v Sapico, čeprav je imela sicer oči samo za malo sestrično Nuško, ki je tisti čas dosegla ravno častitljivo starost dveh mesecev.

Sapica je bila tudi nekako iste starosti — samo da je delala svojemu imenu čast in se telesno in duševno neprimerno hitreje razvijala kot mala sestrična Nuška.

Tako je Nuška sanjala še svoje prve sanje v starem družinskem vozičku, ko je Sapica že skakljala okrog tete Fani in umno opazovala vse njene gibe.

Pa se spomni teta: «Oh, otrok je sam na vrtu — ko bi vsaj ti pazila nanj!» In glej, Sapici se zablistajo oči in že izgine. Ko pride teta Fani za njo, jo res najde na vrtu, kjer leži ob vozičku spečega otroka. Odslej

je zadostovala beseda, pa je Sapica že vestno izpolnjevala svojo nalogo kot varuška in pokazala svoje ostre, bele zobke vsakomur, ki se je hotel bližati njeni varovanki.

Pametno, lepo in negovano živalco je poznal malone vsak človek v trgu, kjer sta stanovala stric Tone in teta Fani.

Tudi stric Tone jo je imel zelo rad in bi jo najraje vzgojil za lov; toda že pri prvem poskusu ga je Sapica tako neusmiljeno osmešila, da jo je od takrat uporabljati le še v olepševalne namene. Da, tisti lov! Šli so na zajce in Sapica je mirno, a v napeti pozornosti, čepela poleg strica. Iznenada šine izpod parobka zajeten zajec naravnost proti grmovju, za katerim je prežal stric. Sapica pa divje zalaja in junaško plane proti hudobnem zajčku, ki je gotovo hotel strica Toneta ugrizniti. In posledica? Stric Tone je klel, lovci so se smejali, Sapico pa je bilo tako sram, da se ves dan ni prikazala izpod zofe.

No, nezgoda je bila kmalu pozabljena.

Malo nato je hodil stric po opravkih v Oplotnico in Sapica ga je vedno spremljala. Kot rečeno, je bilo to med vojno in hrana je bila vse prej kot dobra in obilna. Pa se je zgodilo, da najdeta na potu velik hlebec komisa, ki je pač padel s kakšnega voza in preden je stric prišel do sape, je Sapica zgrabila kruh in z njim zdrvela v gozd. Stric je klical, žvižgal, klel — in naposled godrnjaje sam odšel naprej. A glej: na zadnjem ovinku ga čaka Sapica, prijazno mahlja z repkom in ga gleda tako nedolžno, kot bi pred petimi minutami prišla na svet. Stric jo je skregal in stvar je bila zanj opravljena. Ne pa za Sapico. Odslej je vsako jutro izginila na istem ovinku kot prvi dan in čakala na zadnjem ovinku, dokler ni polagoma snedla vsega ukradenega kruha.

Nekaj drugega pa ji je menda še bolj dišalo: to so bili ostanki dobrih jedi, s katerimi so jo krmili inženirji v menzi na Olimjah, kamor se je stric nekaj časa redno vozil. Žal pa je bilo delo tam kmalu opravljeno in Sapica je bila zopet navezana na preprosto domačo hrano. A mala bela princeska se je te očitvidno naveličala in nevoljno vihala nežni nosek, ko je postavila teta Fani običajno južino pred njo. Jedi se ni dotaknila.

Vsem je bila uganka: psička namreč ni bila sestradana, a vsi prijatelji in znanci so prisegali, da je ne krmijo. Ko pa je šel stric nekoč spet na Olimje, je bila uganka rešena. Sapica se je namreč vsak dan ob 11,30 vtihotapila na vlak, ki jo je pripeljal na Olimje, pritekla v menzo, se pustila krmiti in božati ter bila z vlakom ob 12,45 zopet doma, ob 13. pa je vihala nosek nad svojo skromno skledico. V veseli zaroti s Sapico pa so bili razen inženirjev tudi sprevodniki in oba postajenačelnika in vsi so stricu kar zamerili, da je Sapici z odločnimi ukrepi zabranil te samostojne izlete.

O koliko bi vam še lahko povedala — pa se bojim, da bo prej konec vaše potrpežljivosti kot mojih zgodb. Zato za danes raje končam. Se bomo pa še prihodnjič kaj pomenili. Hočete?

PRVI SNEŽEC

Tam gori pod oblaki
je nekaj zablestelo;
na črni, mrtvi veji
je belo zacvetelo,
po suhi, rjavi travi
je rahlo zašumelo,
na sivi, trdi cesti
je drobceno zapelo:
prišel je mladi snežec,
boječe, nagajivo —
da zveseli nam dneve,
olepša zimo sivo.

Meta Rainer

Ilustr. Leon Koporc

Naše hčere

Naša prva hčerka Ela
shujševalno kuro dela;
da gladu ne bi trpela,
buhtelnov se je najela.
Naša druga hčerka Mira
se pred ogledalom zvira,
vsako kretnjo naštudira,
okrog oglov promenira.
Naša tretja hči Marlenka
ves dan pôje, zraven brenka,
kakor preslica je tenka,
to moderna je mladenka.
In četrta hčerka Maša
klepetulje vse prekaša,
če pa jo profesor vpraša,
da so naše hčerke zlate?
kakor mutec se obnaša.
Oh, te naše hčerke zlate,
vseh vrlin, odlik bogate!
Tudi vi, kajne, priznate,

LIZIKA

UIDE LIZIKA IZ MESTNE SLA-
ŠČIČARNE IN SE ODPRAVI V
ŠIRNI SVET.

NA POTI SKOZI GOZD JO
SREČA MEDVED IN VPRAŠA:
»TE LAHKO POLIŽEM?« LIZI-
KA ODVRNE: »LE POLIŽI, SA-
MO NE PREVEČ!«

MEDVED LIŽE, LIŽE IN JO
POLIŽE SKORAJ POLOVICO.
POTEM ODHLAČA V SVOJ BR-
LOG.

LIZIKA SE ODPRAVI NAPREJ.
OB TRAVNIKU JO SREČA
ZAJEC. LJUBKO DVIŽNE PRED-
NJI TAČKI TER PROSI: »TE
LAHKO POLIŽEM?«

»KAR POLIŽI, ZATO SEM
TU!« DOVOLI LIZIKA IN SE PRI-
BLIŽA NJEGOVEMU ROŽNATE-
MU GOBČKU.

ZAJEC LIŽE IN POLIŽE PO-
LOVICO OSTANKA. NATO VE-
SELO ODSKAKLJA PROTI NJI-
VI, POLNI SOČNE REPE IN KO-
RENJA.

LIZIKA HODI IN HODI, DO-
KLER NE PRISPE DO PRVIH VA-
ŠKIH HIŠ. TU SREČA MIŠKO.

MIŠKA ZACVILI: »TAKO BI
TE RADA POLIZALA! SMEM?«

KOTIČEK
ZA
NAJMLAJŠE

»SEVEDA SMEŠ, LE POLIŽI!«
PRIVOLI LIZIKA IN JO POČAKA.
LIŽE MIŠKA LIŽE IN POLIŽE
LIZIKO DO KONCA. TAKRAT
PA JO NEKAJ PRESTRAŠI, DA
URNO SMUKNE V ZIDNO LUK-
NJO BLIŽNJEGA SKEDNJA.

LIZIKA OSTANE SAMA.
ZDAJ NI DRUGEGA KOT VITKA
LESENA PALIČICA. SLADKOR
SO POLIZALI MEDVED, ZAJEC
IN MIŠ.

ŠE DANES NIHČE NE VE, ČE
SE JE TAKO TANKA PRIDRUŽI-
LA VŽIGALICAM ALI ZOBO-
TREBCEM.

Lojze Abram:

BITKA PRI SPODNJI STUBICI

400-LETNICA SLOVENSKO - HRVATSKEGA
KMEČKEGA UPORA

Prav te dni poteka 400 let, ko je naduta in lakomna fevdalna gospoda v krvi zatrla velik hrvatsko-slovenski kmečki upor, ki se je v polni zimí proti koncu januarja razrastlel v hrvatskem Zagorju in se kmalu razširil na vse bližnje slovenske kraje.

Že več kot sto let prej je med kmeti na posestvih neusmiljenih fevdalcev, ki so bili povčeinoma tujci, začela tleti zavest, da bo treba v boj za stare pravice, ker je gospoda z njimi ravnala slabše kot z živino. Graščaki so svoje podložnike izmозgavali do skrajne meje in terjali od njih vse, kar so zmogli. Zavest, da se je treba upreti in se rešiti krute tlake, je dolgo tlela v srcih slovenskih in hrvatskih kmetov ter rodila številne upore na raznih posestvih.

Zadnje dejanje velikega slovensko-hrvat-

skega kmečkega upora se je odigralo 15. februarja 1573 na največjem trgu v Zagrebu, kjer so zbrani plemenitaši, fevdalci in graščaki s kruto smrtjo kaznovali velikega, legendarnega voditelja kmetov Matijo Gubca. V zasmeh poraženi kmečki vojski so fevdalski rablji kronali »kralja kmetov« z razbeljeno železno krono. Gubec je tako v strašnih mukah plačal svojo smelost in pogum, ko se je postavil na čelo upornih kmetov, katere je spočetka vodil iz zmage v zmago.

Slovensko-hrvatski kmečki upor v začetku 1573. leta je bil najpomembnejša uporna akcija kmetov. Punt se je začel na posestvu krutega fevdalca Ferenca Tahija in je kmalu zajel vso hrvatsko Zagorje in sosednja slovenska mesta in vasi. Graščak Tahí je ob

porajajoči se nevarnosti naglo zbežal na varno in se kasneje vrnil z veliko vojsko.

Kljub začetnim uspehom, kmetje niso mogli biti kos izvežbani plemiški vojski. Slabo oboroženi, v glavnem samo s kmečkim orodjem, in neveščí vojskovanja, so kmalu doživeli poraze pri Krškem, Kerestincu in Šentpetru. 9. februarja pa je prišlo do odločilne bitke pri zasneženi Spodnji Stubici. Puntarji so se udarili z gospodo, kateri so priskočile na pomoč oborožene enote iz Vojne krajine. Štiri ure je trajal neenak boj. Na kmečki strani je svoje puntarje srčno bodril Matija Gubec, plemiško vojsko pa je vodil sam graščak Tahí. Na bojnem polju se je sneg rdečil od kmečke krvi in kmečka vojska se je z vsemi svojimi silami upirala, a je morala končno kloniti plemiški premoči.

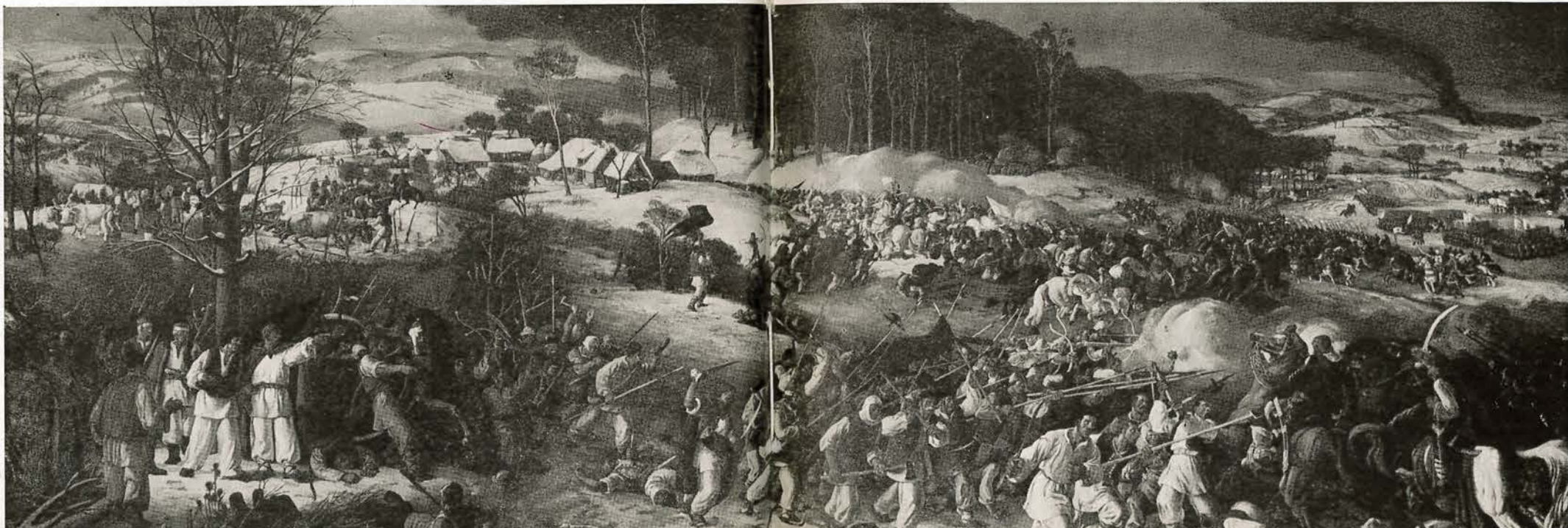
Graščaki so tedaj polovili veliko število kmetov. Med ujetimi je bil tudi Matija Gubec, »kmečki kralj«, kot ga je gospoda v zasmeh nazivala. Odpeljali so ga v grad Mokrice in zaprli, smrtno obsodbo pa izvršili 15. februarja 1573 v Zagrebu. Gubca so kronali z razbeljeno krono v svarilo vsem podložnikom, ki bi se še upali upirati in

rovariti proti gospodi in njenim neomejenim pravicam.

Kmečki upor je bil tako zatrt, a ni trajalo dolgo, ko so se kmetje spet začeli upirati. Punt, ki je vzniknil v okolici Stubice in trajal samo 12 dni, je med kmeti zapustil globoke sledove. Čeprav so bile kazni krute, tveganje veliko in zatiranje gosposke brezmejno, kmetje niso klonili in uporniški duh se je znova porajal, misel na staro pravdo je živela dalje, kajti vrinila se je v zavest vseh slovenskih in hrvatskih kmetov.

V kasnejših letih in stoletjih so znova nastajala uporniška gibanja, ki so zajela skoraj vse predele Slovenije, od Koroške do Prekmurja, od Bele krajine do Primorske. V letu 1713 so se uprli tolminski kmetje in punt je kmalu zajel ves zahodni del Slovenije, Kras in celo naše kraje, ko so puntarji v prvih dneh maja napadli devinski grad.

Bitka pri Spodnji Stubici pred 400 leti, ki jo prikazuje spodnja slika, pa je bila le početek tistega prizadevanja naroda, da se osvobodi izpod tujega jarma in si svobodno ustvari lastno državo.

Fr. Kotnik

Otroška procesija na svečnico

V ŽELEZNI KAPLI

Pred svečnico imajo otroci v Železni Kapli na Koroškem sila opravka. Na deščicah napravijo iz lepenke čedne slikane in pobarvane cerkvice z okenci, vrati in stolpi.

Na večer pred svečnico se zberejo v spodnjem delu trga, prižgejo v cerkvicah sveče, gredo po trgu in vpijejo:

»Ante pante populore, Kocljeve vrate cvilijore.«

Ko pridejo do grajskega mosta v zgornjem delu trga, postavijo cerkvice na potok Belo, ki jih polagoma odnaša. Sveče v cerkvicah še gorijo. Katerega sveča najdalje gori, ta bo tudi najdalje živel. Polagoma pa sveče ugašajo. Otroci spremljajo plavajoče cerkvice ali gledajo za njimi in kriče: »Ante pante...«

O postanku tega običaja pripoveduje narodna pripovedka tole:

Pred več stoletji je Bela silno narasla. Ogrožala je ves trg. Tudi cerkev sv. Mihaela je bila že v nevarnosti. V najhujši sili so tedaj Kapelčani sklenili, da bodo vodi darovali cerkvico, narejeno iz deščic in lepenke, ki jo bodo znotraj tudi lepo razsvetlili.

Napravili so cerkev, pet mož jo je neslo v slavnostni procesiji k narasli Beli in jo vrglo v razjarjene valove. Ni dolgo trajalo in voda je res upadla. Nebo se je razjasnilo in za cerkev ni bilo več nevarnosti.

Kapelčani so se tedaj zaobljubili, da bodo vsako leto napravili tako procesijo s cerkvicami. Pri grajskem mostu so prepevali latinski rek:

»Ante pontem popularom, omnes orate praeter forum« — slovensko: »Molite vsi pred mostom narodov izven trga.«

A svet je že tak. Če ni sile, kaj rad pozabi obljube. V starih časih je hodil v procesiji tudi duhovnik in molil z verniki, ki so nosili cerkvice. Sčasoma pa so začeli Kapelčani ta stari običaj zanemarjati. Sedaj le še otroci hodijo pred svečnico po

trgu in vpijejo: »Ante pante populore, Kocljeve vrate cvilijore.« Zakaj takšno besedilo? To je tako: Kadar so otroci vpili mimo gostilne tržana Koclja, se je ta vedno kregal. Ko je nekoč ob tej priložnosti jezen odprl vrata, ki niso bila namazana, so strahansko zacvillila. In od tega časa vpijejo otroci: »Kocljeve vrate cvilijore«, čeravno sedaj ne cvilijo več.

Miro P.

POMARANČE

Malo je takega sadja, ki cih. Zrela je v jeseni in v bi imelo toliko hranilnih snov začetku zime. Dandanes pa vi, kot jih imajo pomaranče. je že toliko zvrst pomaranč, da jih na trgu dobiš skoraj tako prefinjenim okusom.

Čeprav je danes pomaranča zelo razširjen sadež, le malo ljudi ve, da je njena domovina Kitajska, odkoder so jo prinesli drzni mornarji na Portugalsko. Od tam se je rastlina potem razširila po vsem svetu. Na Kitajskem poznajo 27 vrst pomaranč že od leta 1178, a šele v 14. stoletju smo jo po zaslugi portugalskih mornarjev spoznali v Evropi. Krištof Kolumb je nato pomarančno seme odnesel s seboj na pot v Ameriko in ga posejal na Haitiju. V 16. stoletju je bila že skoraj vsa Florida zasajena z oranževci. V Kalifornijo, kjer je največ pomarančnih nasadov, pa je sadike prinesel neki kapucinski pater.

Pomaranče uspevajo v Južni Ameriki, Španiji, Portugalski, Italiji, Avstraliji, Indiji, a največ jih je v Kaliforniji in na Floridi. Pomaranča dozori v šestih mese-

ličino vitamina C, fosfor, železo, vitamin B1 in B2. Sami zdravniki priporočajo pomaranče bolnikom, ki bolehalo na prebavilih, in tistim, ki jim primanjkuje vitamin. Zelo okusen je pomarančni sok. V soku, ki ga iztisnemo s strojem, je tudi nekaj olja. Bolje je stiskati z roko, še zlasti če stiskamo počasi. Tedaj je sok še posebno dober, ker v njem ni toliko olja. Sok se dalj časa ohrani na hladnem in ne izgubi redilnih snovi.

Od pomaranče je vse uporabno. Iz semenja pridobivajo olje in barvne snovi za slikanje na svili, iz olupa izdelujejo terpentin, razne druge snovi pa uporabljajo v zdravilstvu in za izdelovanje parfumov in esenc. Zadnje čase pridobivajo iz olupa celo sladkor.

V Italiji je pomaranča zelo cenjeno izvozno blago. Iz južne Italije jih zlasti izvažajo v države severne Evrope. Pri nas dobimo pomaranče že v zgodnji jeseni, a so še trpke. Zelo sladke in okusne pa so tiste pomaranče, ki jih kupujemo v začetku pomladi.

Vrabčki tožijo

Živ žav, živ žav,
ni prav,
ni prav!
Mi vrabčki toliko trpimo
vso dolgo, dolgo zimo.
Ves dan nas muči glad
in lačni gremo v mraku spat.

Na smreki se jim krivokljun smeji,
ker tuje so mu vse nadloge,
saj nikdar lačen ni;
v češarkih sladkih jedrc so zaloge.
In kaj mu mar,
četudi burja brije
in sneg ves gozd pokrije,
ne meni se za glad ne za vihar.

Le vrabčki tožijo:
živ žav, živ žav ...
ni prav,
ni prav!

Piše in riše **Elizabeta Koman**

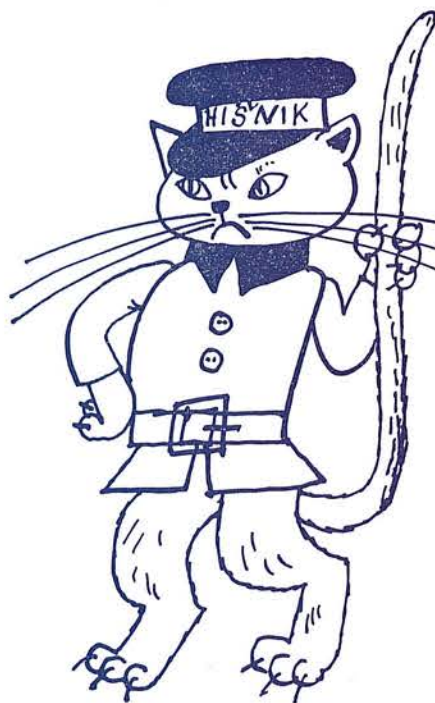
Kuhar Tonček

Pečem, kuham, mešam, cvrem,
sem na voljo vsem ljudem.
Semkaj jedci — požeruhci,
zbirčne Metke, sladokusci!
Kdor je izbirčen, mu pa dam,
kar izvolil si bo sam:
rake, ribe, kure, žabe,
jetra, srčka, zelenjave,
kekse, kreme, pite, torte,

tople, hladne, vsake sorte.
Kdor pa žejen bo postal,
mu pijačice bom dal:
vodko kisle in medice,
sladkih rožic — mešanico.
Kuhar Tonček, to sem jaz!
K meni pridite vsi v vas!
K meni jedci — sladokusci,
zbirčne Metke, požeruhci!

Brkonja Mačkon

Ob robu mesta, že blizu polj, je stala velika, stara hiša. Tam so se podile po dvorišču in bližnjih pašnikih vse mogoče domače živalce. Bile so tam putke, račke, goske, mucke, kužki, golobčki, zajčki, pujski in petelinčki. Le mišk ni bilo. Pravzaprav je bilo tudi dosti mišk. Le videti jih ni bilo, ker so se skrivale.

Nekega dne so se zbrale vse te živalce in zaradi reda ter miru pri hiši izbrale nekakega živalskega hišnika. Za to službo so izvolile največjega mačka, ki je bil pri hiši. Bil je zares stasit stavec, ime mu je bilo Brkonja, priimek pa Mačkon. Novi hišnik je obljubil, da bo budno pazil na mir in red pri hiši ter da bo strogo kaznoval, če se bo kdo pregrešil proti temu.

Najbolj važno je — tako je dejal Brkonja Mačkon — da je ponoči v hiši in okoli nje popoln mir. Zato morajo iti vse živalce zvečer s kurami spat. Po tistem času ne sme nihče več mijavkati, lajati, gagati, gruliti, čivkati, kokodakati ali na kakšen drug hrupen način motiti nočnega miru.

Tako bi bilo torej pri tej hiši vse v najlepšem redu in ponoči v najtišjem miru, če bi ne bilo — mišk. Le-té so pa sleherno noč jele škrebļjati, ko so se človeški in živalski hišni prebivalci že zdavnaj bili odpravili spat in je bila vsepovsod taka tišina, da bi se lahko slišal list, ko bi z drevesa padel na tla. To škrebļjanje se je ponavljalo seveda noč za nočjo, dan za dnem so se pa zato živalce, ki ponoči niso mogle spati, hodile pritoževati k hišniku Brkonji MačkONU. Le-temu so se iz same jeze nasršili dolgi brki in je obljubil: «Mjav mjav — že prav, strogo bom miške kaznoval! Mjav mjav!»

Ko se je še isto noč spet jelo oglašati škrebļjanje mišk, jo je razjarjeni hišnik Brkonja Mačkon ucvril pri priči nad neposlušne miške in jih je za kazen — pogoltnil vse do zadnje ... Potlej je pa bil mir pri hiši!

Piše in riše Ksenija Prunkova

Lučka sanja

Lučka je zaspala,
postelja postlana,
kmalu bo dremala
in sladko zaspala.
Tokrat v sobo se prismuka
ta naš muc z imenom Luka,
«Miav», zagode prav na glas,
«midva» pojdeva na Kras
k moji teti Muci v vas.
S Krasa pa še na Tolminsko,
ki ima odejo zimsko,
da se bova smučala,
bele kepe lučala.
Potlej bo naš cilj Ljubljana,
ki nikoli ni zaspala;
Tam bo muzika igrala,
polko bova zaplesala.
Snemala nas bo TV,
če te volja bo, seve,
Potlej bova se vrnila,
se pri babici oglasila.

Marija Mijot

Tebi bo ocvrla piško,
meni pa debelo miško,
skuhala bo štrukljev lonec ...
Tokrat sanj je bilo konec.
Lučka se zbudila,
z mrzlo vodo umila.

Ilustr. Tonka Kolerič

Zbirčlava Marička

Nečen starga kruhca, ne!
— prave druabna Marička —
M'ne dopade potička,
ke jema gruozdje in je sl'dka...!
O, ti se prava crtkal!
— reče mama zbirčlave Maričke —
O, ku be znala, de pa svete suo lačne
uotročičke!
Nemajuo n'nka trde škuorje starga
kruha,
uod lakote suo jen uojstka suha.
Ti pej lepu zahvale Buhca,
ke se sita damačga kruhca!

NATEČAJ

V prihodnjem šolskem letu 1973-74 bo Mladinska revija GALEB slavila dvajseto obletnico svojega obstoja in rednega izhajanja.

V počastitev tega lepega jubileja Revije razpisuje Uredništvo — kot je že tradicija — nagradni natečaj za OSNUTEK PLATNICE, KI MORA BITI OBENEM ODRAZ 20. OBLETNICE GALEBA.

Izdelke v pokončnem formatu, v poljubnih barvah in z obveznim napisom GALEB na vidnem mestu, morate odposlati na Uredništvo Revije nepreklicno do 31. marca 1973. Osnutek je treba na hrbtni strani označiti z geslom. Isto geslo napišite na kuverto, v kateri mora biti listek z imenom in priimkom udeleženca natečaja ter z navedbo razreda in šole. Zalepljeno kuverto priložite osnutku.

Vse poslane izdelke bo ocenila komisija priznanih ilustratorjev GALEBA.

ZMAGOVALEC NATEČAJA DOBI ZBIRKO MLADINSKIH KNJIG.

Nagrajeni osnutek z imenom zmagovalca bo objavljen v letošnji zadnji številki GALEBA.

Poslanih izdelkov Uredništvo ne bo vračalo.

Nagradnega natečaja se lahko udeležijo vsi učenci slovenskih osnovnih šol in dijaki slovenskih srednjih šol v tržaški in goriški pokrajini.

Uredništvo poziva udeležence natečaja, naj pri risanju upoštevajo pomembni 20-letni jubilej Mladinske revije GALEB. Osnutkov, ki jih bo uredništvo prejelo po 31. marcu 1973, ne bo predložilo v ocenitev komisiji ilustratorjev.

SLIKE IZ NARAVE

Vlado Firm
Riše Ive Šubic

KROKAR

Ko naše gore pobeli sneg in krivec nasuje beli prišč po golih pobočjih, se tudi naš gorski krokcar preseli v nižine. Ljudje ga ne marajo in vraževerni so mu naprtili vse mogoče slabe lastnosti. Krokcar, pameten in lep ptič, pa se kaj malo meni za ljudske čenče. Njegovim temnorjavim očem nič ne uide. Najraje

je v logih, stika za ptičjimi gnezdi in sploh poje vse, kar mu pride pred kljun. Šit in zadovoljen si čisti svoje kovinsko črno perje z debelim kljunom. Veliko savažnikov nima, saj so njegovi ostrji kremplji vedno pripravljene zgrabit. Lahko se udomači in postane prav kratkočasen.

Mario Šušteršič

IGRE NA SNEGU

ŠPORT

Letošnja zima je pokazala precej muhast obraz. Smučarska oprema je že vsa nared, le snega je bolj malo. Seveda je iz leta v leto treba kupiti nekaj novega, vendar so v zmoti tisti, ki mislijo, da je smučanje drag šport in da so zimske počitnice le za bolj premožne. Narobe! Sneg je prav poceni, seveda, če zapade, dovolj je, da spregledamo najnovejšo modo, in je že vse v redu. Važno je samo, da je otrok za igre na snegu in smučanje primerno toplo oblečen in da ima dobre čevlje. Organizem mladega otroka potrebuje za svoj razvoj mnogo gibanja, zato hoja in tek po snegu in svežem zraku mnogo koristi za zdravje, zlasti za tiste mlade ljudi, ki stalno živijo v mestnih središčih.

Igre na snegu, sankanje, drsanje in smučanje so odlični pripomoček pri razvoju mladega telesa. Primerno bi bilo, da bi tako zvrst športa uvajali v šolski pouk, namesto telesne vzgoje v telovadnicah. A ker pri nas snega ni, se moramo v glavnem zadovoljiti, da peljemo svoje otroke na sneg vsaj v nedeljah.

Ne bomo tu govorili o smučanju, ki se je v zadnjih letih močno razvilo. Govorili bomo raje o številnih igrah za najmlajše, ki mogoče na snegu ne vedo kaj početi. Najenostavnejše so vaje v hoji in teku po globokem snegu, iz česar lahko kasneje razvijamo štafetni tek in tek v slalomu skozi postavljena vratca. Še bolj zanimivo postane tekmovanje, če mladi sodelujejo v ekipah. Zato bomo navedli nekaj primerov ekipnih iger na snegu, ki bodo prav gotovo pritegnile pozornost najmlajših.

Dve ekipi se postavita ena nasproti drugi v oddaljenosti 10 do 15 metrov. Ob znaku obe ekipi zamenjata med seboj mesti. Zmaga tista ekipa, ki se prej postavi na mesto nasprotne ekipe.

Druga taka skupinska igra na snegu je lovljenje v pari. V začrtanem krogu se dva držita za roko in lovita ostale. Tisti, katerega se dotakneta, postane njen partner. Zanimiva igra je tudi lovljenje v krogu. Deset do dvanajst otrok naredi velik krog, tako da je oddaljenost med tekmovalcema približno 5 metrov. Vsak tekmovalec pa začrta svoj prostor s krogom približno enega metra premera, v katerem stoji. Dva tekmovalca sta v sredini in se lovita. Lovljeni beži in se zateče v en krog. Takoj mora tisti tekmovalec, ki stoji v krogu, bežati. Tisti, ki lovi, pa skuša ujeti soigralca, predno se zateče v krog. Če ga ulovi, se vlogi zamenjata.

Takih iger je nešteto. A ker smo že na snegu, se lahko tudi kepamo. Vsak tekmovalec si naredi določeno število kep in nato cilja v določeni višini in razdalji postavljeno tarčo. Še lepše pa je ciljati na premično tarčo. Ta je lahko na saneh postavljen snežak, sani pa premika tekmovalec nasprotne ekipe, ki skuša zbežati zadetkom. Ko je »nabojev« koniec, se vlogi zamenjata.

Podali smo le nekaj primerov, kako lahko tudi najmlajše zaposlimo na snegu, če ne znajo še smučati. Če pa imamo sani, lahko pripravimo že prava tekmovanja in sicer od navadnega spusta do slaloma.

Ivan Furlanič

Sonja Miličeva športnica 1972

Na pobudo časopisa »Primorski dnevnik« je bila tudi lani anketa za proglašitev najboljšega zamejskega športnika v letu 1972. Te časti je bila že vdruživši deležna italijanska namiznoteniška reprezentantka in članica Krasa iz Zgonika Sonja Milič. Miličeva je zadnje čase v igri z belo žogico dosegla izreden napredek in je, glede na ta njen kakovostni skok, postala stalna članica italijanske namiznoteniške reprezentance. Zastopnica Krasa je bila na prvem mestu lestvice, ki jo je vsak mesec sproti sestavljala posebna komisija in za katero so se izrekli tudi čitatelji »Primorskega dnevnika«.

To pot je imela Miličeva najhujšega tekmeča v veteranu kolesarskega športa Ninu Maverju iz Lonjerja.

V anketi sta bila lani prvič proglašena tudi najboljši trener in ekipa. Kot trener je prvo mesto zasedel Edi Bole, ki vadi ekipo Krasa in seveda tudi Miličeva. Med ekipami pa je za najboljšo bila soglasno proglašena mlada košarkarska peterka Združenja slovenskih športnih društev, ki je spomladi na turnirju v minibasketu na stadionu pri Sv. Ani, med številnim zastopstvom ekip našega mesta, osvojila prvo mesto.

Pobuda »Primorskega dnevnika« je nadvse hvalevredna in bo prav gotovo postala tradicija.

Lestvica najboljših športnikov 1972 je sledeča: 1. Sonja Milič 572 točk, 2. Nino Maver 499, 3. Silvana Vesnaver 211 točk, 4. Dragica Hrovatin 205, 5. Dušan Švib 163, 6. Vojko Cesar 141 točk.

ga. Ko smo končali, nam je pesnik Miroslav Košuta, ki smo ga povabili ta dan k nam, povedal nekaj svojih pesmi. Vsi smo ga lepo poslušali. Učiteljica iz prvega razreda nam je nato pripela značke, pesnik Košuta pa nam je delil knjige. Knjige smo prejeli samo tisti učenci, ki smo napisali največ obnov.

Učiteljica nam je potem rekla, da če bomo radi brali knjige, bomo prihodnje leto dobili srebrne značke, nato še zlate.

Vsi smo bili veseli lepih značk, na katerih je podoba Frana Milčinskega, katerega ime nosi naša šola.

Ivo Glavina

Gianni Pecchiar, Diego Batič
4. r. KATINARA

NAŠA VAS

Naša vas se imenuje Lonjer. Lonjer je majhna vasica ob vznožju dveh hribov, poraščenih z raznovrstnimi drevesi. V starih časih so v lonjerskem potoku prale perice, sedaj pa je potok zapuščen in poln smeti.

V naši vasi so občinska pralnica in kopalnica, majhna kapelica, otroški vrtec in avtobusna postaja ter lep spomenik padlim partizanom. V vasi sta dve gostilni, dve trgovini, kovač, šivilja in čevljar.

Lonjerci popravljajo stare hiše, nekateri pa zidajo nove. Skozi Lonjer pelje ozka, asfaltirana cesta. Proti Katinari pa imamo še kolovoz.

Mladina se večkrat zbere v domačem se-
dežu, kjer prireja zabavne večere. Lonjerci,
katerih je približno petsto, so zelo dobri in
veseli ljudje. Za vesele praznike, kot so
pust, ali ob priliki kolesarske dirke skozi
vas, se zberejo in preživljajo skupaj mnogo
lepih ur.

Upam, da bo naša vas ostala vedno ta-
Katja Kjuder

4. r. KATINARA

V GLEDALIŠČU

V torek petega decembra smo se od do-
ma odpeljali ob dveh in pol. Ko smo pri-
šli v ulico Petronio, smo vstopili v gleda-
lišče. Gledali smo igrico »Indijanci v mali
vasi«.

Igrica je bila zanimiva. Gospa Neža je
čakala svoje nečake iz mesta. Ko so prišli,
so našli prijatelje iz vasi in vsi so se igra-
le Indijance. Tam je bival tudi profesor,
ki je pisal zgodovino Indijancev in je imel
zbirko indijskega orožja. Otroci so hoteli
pogledati orožje, ampak teta jim tega ni
dovolila, ker se je bala profesorja. Končno

jim je dovolila vstopiti v njegovo sobo sa-
mo za pet minut. Ko je prišel profesor do-
mov, je našel otroke, ki so se igrali z nje-
govo zbirko orožja. Teta Neža se je bala,
da se bo zjzel, toda tudi on je začel ple-
sati z njimi kot Indijanci.

Igra mi je bila všeč in veseli smo se od-
peljali domov.

Katerina Leghissa
3. r. DEVIN

BOŽIČ

Doma smo naredili jaslice in božično dre-
vesce. Jaz in moj bratec Marko sva po-
magala delati jaslice. Očka je postavil na
drevcesce lučke raznih barv. Zdaj se dre-
vesce lepo sveti.

Dobili smo darila in voščila. Na božični
dan smo šli k maši. Za kosilo so prišli
teta Etko, stric Romeo, nona, nono in moja
bratranca Fredi in Maksi. Popoldne je stric

Romeo igral na harmoniko in je bilo zelo
lepo.

Barbara Saksida
2. r. KATINARA

KAKO SEM PREŽIVEL BOŽIČNE PRAZNIKE

Prvi dan počitnic smo šli z očkom in se-
strico nabirat mah. Ko smo prišli domov,
smo naredili jaslice in božično drevo.

Na božič smo bili pri nonotu in noni. Dru-
ge dni sva se s sestrico igrala. Teta na-
ma je brala pravljice. S teto sem igral šah,
domino in tomboło. Nekaj sem se tudi učil.
Počitnice bodo kmalu minile in treba bo
spet v šolo.

Igor Saksida
2. r. KATINARA

MED ODMOROM V NAŠEM RAZREDU

Pouk se prične ob 8.30 in konča ob 12.45.
Odmor imamo ob 10.30.

Zjutraj prihajamo v šolo in ko pozvo-
ni šolski zvonec, začnemo s poukom. Dve
uri se učimo, potem je odmor. Večkrat sem
že pred odmorom lačna, ali si zaželim po-
govora s prijateljicami. Seveda se med
poukom ne smemo pogovarjati, a se vse-
eno.

Končno pozvoni. Hitro vzamem malico, po-
jem in se potem začnem igrati. Mnogi div-
jajo in se pretepajo. V našem razredu so
tudi taki učenci, ki povedo vse učiteljici,
če je kaj narobe. Zato učiteljica poredneže
kaznuje.

Ne morem reči, da smo me deklice prav
pridne. Imamo pa srečo, da nas učiteljica
ne zaloti. Mene je že nekoč. Dejala je, da
me bo kaznovala. Potem pa mi je vseeno
odpustila, ker sem obljubila, da bom vna-
prej pridna. Nekateri so tudi med poukom
neubogljivi, zato jih učiteljica kaznuje.

Najslabše je, če pred odmorom nisem
še končala računov, ker med odmorom tež-
ko računam. V odmoru napiše reditelj na
tablo tistega, ki je divjal. Kadar so dečki
reditelji, ni nihče napisan, kadar so deklice,
je drugače. Reditelj mora tudi pobirati pa-
pirčke na tleh.

V odmoru si lahko ogledujemo knjige, ki
jih prinaša učiteljica.

Ob začetku šolskega leta smo se vsi
mirno skupaj igrali, sedaj pa ne več, ker
se vsak igra po svoje. Dečki se igrajo sku-
paj, deklice pa tudi. Dostikrat se med seboj
tudi kregamo, a to ne traja dolgo. Kmalu
smo vsi zopet prijatelji.

Martina Samsa
5. r. SV. JAKOB

VIDIM GRUČO LJUDI

V naši ulici se je v nedeljo zjutraj zbra-
la gruča ljudi. Šla sem pogledat.

Bila sta dva gospoda, ki sta pripovedo-

ŠOLARJI
PIŠEJO

DOBILI SMO BRALNE ZNAČKE

Ob zaključku lanskega šolskega leta smo
imeli na katinarski šoli velik praznik. Našo
šolo so poimenovali po mladinskem sodni-
ku in pisatelju Franu Milčinskem. Takrat
smo sklenili, da bomo uvedli tudi bralno
značko Frana Milčinskega.

V počitnicah smo brali njegove knjige
in pisali obnove. Za podelitev bralnih značk
pa smo določili soboto drugega decembra.

Ob 11. uri smo se zbrali na hodniku pred
spomenikom našega pisatelja. Učiteljica
nam je povedala, predno nam je razdelila
značke, da je knjiga največja prijateljica, ki
nas spremlja skozi življenje.

Učenci smo recitirali pesmice, nekateri
pa podali dramatizirani pravljici Milčinske-

MAGIČNI KVADRAT

1	2	3	4	5
2				
3				
4				
5				

Vodoravno in navpično: 1. razlog ali povod, 2. hudobija, 3. sonarodnjak, 4. obrežje, 5. pijača.

SKRIT PREGOVOR

1. P O L — — —
2. O B — — — —
3. N — — — — —
4. — — P E T A — J —
5. — — — A V A
6. M — — — C A
7. S — — R E D
8. — — — D — Č

Če na vsako črtico vpišeš po eno črko, dobiš z že vpisanimi črkami besede, ki pomenijo:

1. drva, 2. gospostvo, 3. vest, sporočilo, 4. zelo tiho govorjenje, 5. priroda, 6. sladka pijača, 7. program, 8. mlada žival.

Dodane črke brane po vrsti, dajo slovenski pregovor.

Rešitev ugank pošljite najkasneje do 10. v mesecu na naslov: **Uredništvo GALEBA — Lojze Abram, Ul. G. Amendola 12 — 34134 TRST.**

REŠITEV UGANKE IZ 3. ŠTEVILKE

KRIŽANKA »NOVOLETNA JELKA«: *Vodoravno:* 1. dve, 2. pes, 4. alt, 5. oba, 6. slovo, 8. važen, 9. krčma, 13. oža, 15. pometaç, 16. ali, 17. iti, 19. pav, 20. Vogel, 21. kes, 23. goban. *Navpično:* vesel božič želi Galeb, 2. Paola 3. stave, 6. svak, 7. onda, 10. Roma, 11. mati, 12. opat, 14. očka, 18. IV, 19. PL, 21. ko, 22. SA.

ZAMENJAVA ČRK: Lovec, res, sli-

va, kesanje, leta, butec, torek, žila, priča, roč, količ, slina, osel, korak, tečaj, sreča, nos, Komen, slon, tolar, vol, topol, kolač, pleča, sit, tok. Voščilo se glasi: Vesel božič in srečno novo leto.

DVE UGANKI: Sneg, snežinke — kepa.

REBUS: NO (TA) V KOL (0) E DAR — Nov koledar.

REŠITVE SO POSLALI: Marina Corsini, Helena Hlabjan, 3. r. DOLINA. Tanja Kuret, 3. r. RICMANJE, Ticijana Vescovi, 3. r. DOBERDOB. Gigliola in Miriam Vescovi, 1. r. srednja šola v GORICI. Barbara Saksida, Igor Kakovič, 2. r. KATINARA. Pavel Calzi, Patricija Purič, Rudi Purič, Suzana Škabar, Lojzek Guštin, Sandro Guštin, Fabij Ravbar, Anica Purič, Julijana Černuta, 3. in 4. r. REPENTABOR.

IZŽREBANI SO BILI IN DOBE NAGRADO: Helena Hlabjan, 3. r. DOLINA. Ticijana Vescovi, 3. r. DOBERDOB. Barbara Saksida, 2. r. KATINARA. Lojzek Guštin, 3. r. REPENTABOR.